

G eandewei

Pinksteren vieren
of bestrijden

Geloofsgetuige
Johannes Reuchlin

Protestantse
Kerk

Waarom noemen wij
ons protestants?

houtsnijwerk: Roel Visser; foto: Willem Wilstra

De scheppingsdagen: Dag 1

Column

Robert Colijn

Hoeveel ben je waard?

Een van de thema's bij het Rock Solidprogramma van Youth for Christ heette 'Hoeveel ben je waard?' Die vraag houdt mij nog altijd regelmatig bezig. Tijdens een godsdienstles een aantal jaar geleden sprak ik er ook over met een groepje VMBO-brugklassers. Iedereen vond dat iedereen net zoveel waard was. Hoeveel losgeld moeten je ouders vragen als jij ontvoerd wordt? Miljoenen euro's! Misschien wel miljarden! Toen stelde ik de vraag of een gehandicapt iemand óók net zoveel waard is. Of een man die zijn vrouw slaat. Of Hitler, of in onze context Poetin. Dat leverde erg spannende gesprekken en ook andere antwoorden op de vraag of iedereen evenveel waard is...

Momenteel hebben wij mensen in huis uit Oekraïne, een moeder met twee kinderen. Een moeder met drie kinderen is inmiddels terug gegaan. We kunnen niet de wereld redden, maar we doen een beetje wat we kunnen.

Tegelijkertijd komt de vraag weer terug. In het WTC in Leeuwarden zitten al maanden, heel veel maanden, mensen die óók moesten vluchten. Ze zitten met heel veel mensen in een te kleine en onpersoonlijke hal. In Ter Apel komen véél meer mensen dan er opgevangen kunnen worden. Mensen moeten zelfs op stoelen slapen. Mensen die allemaal NIET uit Oekraïne komen. Dus nu de vraag: als iemand uit Syrië net zoveel waard is als iemand uit Oekraïne, waarom krijgt de een binnen een week leefgeld wat best OK is, en de ander bijna niets? Waarom krijgt de een binnen een aantal dagen een BSN om gewoon legaal mee te werken, en die ander niet? Als we echt geloven dat mensen gelijk behandeld moeten worden omdat iedereen even veel waard is, waarom gaan voor de een alle (huis)deuren, open en bieden we een warme en veilige plek, en blijven we afstand houden van de ander?

Als ik uit Sierra Leone zou komen, zoals onze logeer-tienermama met baby van één, zou ik best jaloers worden op mensen uit Oekraïne. Alles wordt voor hen uit de kast gehaald, terwijl zij niet mag studeren en niet mag werken omdat zij géén BSN heeft. Voor haar gaan níét alle deuren open.

Ik ga dit niet oplossen, maar het knaagt wel. We doen wat we kunnen, maar als we écht geloven dat iedereen even veel waard is dan moeten we misschien wel eens andere keuzes maken. Zo ver gingen de gesprekken bij Youth for Christ meestal niet. En die in de godsdienstlessen die ik gaf ook niet. Maar we moeten scherp blijven. Misschien met die simpele vraag: *What Would Jesus Do?!*

Meditatie Vader, Zoon en Geest

Ik ben die er zijn zal (Exodus 3:14)

door ds. Geert van Wieren

De zondag na Pinksteren heet Zondag Trinitatis; dat betekent zondag van de drie-eenheid. Op die dag staan we stil bij de ene God die zich op drie verschillende manieren heeft bekend gemaakt, namelijk als Vader, Zoon en Geest. 'Drievuldig God die één in wezen zijn' aldus NLB 405.

Laat ik er maar niet omheen draaien: die drie-eenheid is een moeilijk verhaal. Zeker, het is een kernbegrip in ons christelijk geloof, maar het is ook een ingewikkeld kernbegrip. Want hoe moet je dat voor je zien? Hoe moet je één God denken die tegelijk te onderscheiden is in drie personen die ook weer niet van elkaar gescheiden mogen worden? Dat is een moeilijke zin en dat zegt al genoeg.

Gewichtige termen

De leer van de drie-eenheid is in de theologie-geschiedenis een verklaring geworden van wie God is. Daarin klinken gewichtige termen als 'economische triniteit' en 'immanente triniteit'. Alsof wij weten wie God is! Ons verstand is ontoereikend om God te kennen. God is 'Ik ben die er zijn zal'. We mogen grote woorden gebruiken over wie God is, maar moeten oppassen voor al te stellige waarheden. De Bijbel is geen wiskundeboek waarin alles logisch is te achterhalen, maar een geloofsboek.

Als wij spreken over de drie-enig God is dat een belijdend spreken. Zo is het ook bedoeld. Het spreken van een drie-enig God was en is een menselijke poging om de Bijbel na te spreken. Daarin komen we God tegen die zich op drie verschillende manieren openbaart. De God die in het begin de wereld schiep is dezelfde die ons van de macht van de zonde verlost door Zijn Zoon Jezus en is dezelfde die in zijn Geest ons met vallen en opstaan helpt in

die verlossing te leven. Zo belijden we de drie-enig God. Zo spreken we de Bijbel na en dat moet denk ik genoeg zijn.

Hoe de Vader en de Zoon en de Geest zich precies tot elkaar verhouden, weten we echter niet. Hoeven we ook niet te weten. Dit belijdend spreken nodigt ons voldoende uit ons aan God toe te vertrouwen. Het zegt immers genoeg over God.

- Hij is een God die trouw is aan wat Hij begonnen is.

- Hij is een God van genade en vergeving.

- Hij is een God die ons nabij is in ons leven.

Hem kan ik vertrouwen

Met zo'n God kan ik verder. Op Hem kan ik aan. Hij is betrokken op mijn leven. Kent mijn leven. Hem kan ik vertrouwen, want Hij laat mij niet vallen. Deze drie-enig God laat mij weten dat ik bij Hem geborgen ben.

Geloven is vooral op weg gaan, het met de drie-enig God wagen in mijn leven. En gaandeweg ontdek ik dat Hij erbij is, dan weer afwezig lijkt, zorgzaam is, maar mij ook aan laat modderen. En al levend met Hem (zingend, biddend, vechtend, lachend, huilend, werkend, verwonderend) krijgt mijn geloof vorm en verdieping. Wordt ik met mijn geloofsbelijdenis onderdeel van de kerk die samen leeft tot eer van God.

Zondag Trinitatis is niet een zondag van de geloofsleer, maar van de lofprijzing. Wij danken God dat Hij was, is en zijn zal. Dat Hij Vader, Zoon en Geest is. Dat Hij verborgen aanwezig is.

ds. Geert van Wieren is predikant van de Protestantse Gemeente Oosternijkerk

De nummers 12 t/m 16 zijn edities voor drie weken

Leesrooster

Week 25, 19 t/m 25 juni

zondag	Lucas 9:37-45
maandag	Lucas 9:46-50
dinsdag	2 Korintiërs 8:1-9
woensdag	2 Korintiërs 8:10-15
donderdag	2 Korintiërs 8:16-24
vrijdag	2 Korintiërs 9:1-15
zaterdag	2 Korintiërs 10:1-11

Week 26, 26 juni t/m 2 juli

zondag	2 Korintiërs 10:12-18
maandag	2 Korintiërs 11:1-15
dinsdag	2 Korintiërs 11:16-29
woensdag	2 Korintiërs 11:30-12:10
donderdag	2 Korintiërs 12:11-21
vrijdag	2 Korintiërs 13:1-13
zaterdag	Lucas 9:51-62

Bij de foto op de voorpagina: Houtsnij kunstenaar Roel Visser (1928 - 2012) uit Drachten, in leven buurman van Willem Wilstra, maakte ooit zes panelen over de scheppingsdagen. Deze zomer plaatsen we ze op de voorpagina. In dit nummer paneel 1 over Genesis 1:2: 'De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed. Maar Gods geest zweefde over het water.'

Week 27, 3 t/m 9 juli

zondag	Lucas 10:1-16
maandag	Lucas 10:17-24
dinsdag	Lucas 10:25-37
woensdag	Lucas 10:38-42
donderdag	Psalm 140
vrijdag	1 Koningen 1:1-21
zaterdag	1 Koningen 1:22-40

Pinksteren vieren of bestrijden

De uitstorting van de Heilige Geest is massaal gevierd, ondanks ontkerkelijking en verlegenheid met wat de Geest nu eigenlijk betekent en doet in een mensenleven.

door Herman F. de Vries

Wat is de Heilige Geest en wat doet de Heilige Geest nu in ons midden? Betekenissen waai-eren uiteen, en de verschillende kerken die ons land telt lijken niet altijd naast elkaar, maar tegenover elkaar te staan. In één en dezelfde gemeente kan een strijd losbarsten over zaken die er niet toe doen.

Wij en zij komen tegenover elkaar te staan in een gemeente die uit dezelfde Bijbel bidt en hetzelfde Pinksterfeest heeft gevierd. Het is zo helder als het schoonste water maar het kan zijn dat in zo'n gemeente de Geest buiten de deur wordt gehouden. Nu kan de Geest overigens wel door deuren heenbreken. Het is echter aan de Geest of Hij dat wil. Het gebed van individuele gemeenteleden kan dan veel betekenen en tot ongedachte wonderen leiden die hoogmoedigen op de knieën brengt.

De zonde tegen de Heilige Geest

Alle zonden zijn vergeeflijk. Gode zij dank daarvoor! Slechts één zonde is onvergeeflijk, en dat is de zonde tegen de Heilige Geest. Jezus zegt dat in Matteüs 12. Nu en dan houdt de vraag ons bezig wat met die zonde bedoeld wordt. Voor iedereen is vergeving mogelijk. Gods genade is er zelfs voor de moordenaar aan het kruis. Maar waarom ontvangt hij genade? Omdat hij Jezus biddend vraagt om genade. Van harte en oprecht!

Er wordt aan dit kruis en op Golgotha geen spel gespeeld. Er is geen dubbele agenda. Er is niets anders in deze mens dan de smeekbede om vergeving. Voor iedereen is deze genade mogelijk. De zonde tegen de Heilige Geest betreft hen die hun hart zo hebben verhard, dat het voor hen niet meer mogelijk is om zich te bekeren en te geloven in wat Jezus hen kan

schenken. Ten koste van alles wil ik mijn eigen gelijk halen en is het gebed 'Uw wil geschiede' niet meer aan de orde. De halsstarrigheid van de Farao dus.

De onberouwvolle mens die besloten heeft dat hij zich niet zal bekeren. Jouw gelijk is Gods gelijk, in plaats van een houding van ootmoed en bescheidenheid, een ruimte in jou waarin Gods Geest kan afdalen en tot inkeer kan leiden. Jij moet en zal jouw doel halen, en hebt de chaos omarmd waarbinnen de Heilige Geest niet meer werkt. De hoogmoedigen die de Zaligsprekingen wel lezen, maar niet naleven.

Geruststelling

In Hebreëen 6:4-6 wordt de situatie beschreven van iemand die de Heilige Geest geproefd heeft, maar daarna – vergeef mij het woord – uitgekotst heeft. Mijn radicale woordkeuze moet de radicaliteit van deze levenshouding weergeven en u en mij geruststellen dat het niet zo erg met ons gesteld is.

Wie tegen God zegt: 'Ik weet wel wie U bent, maar ik wil U niet', hoeft zijn lot niet aan God te wijten, maar aan zichzelf. Een boosheid die zich niet op God zou moeten richten, maar op jezelf. Wie bang is misschien de zonde tegen de Heilige Geest begaan te hebben, die heeft dat juist niet gedaan. Jouw angst komt immers voort uit geloof en respect voor wat de Geest in jouw leven kan doen. In ons geloofsleven hoeven we niet bang te zijn, maar wel waakzaam. Tot waakzaamheid roept de Bijbel ons wel vaker op, ook als het over ons einde gaat en over de eindtijd.

Geestelijke strijd of opwekking

De geestelijke strijd die we in onszelf en in onze kerken ervaren is wat anders dan de zonde tegen de Heilige Geest. Ik heb mij verbaasd over het feit dat de leden van de synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in hun vergaderingen de werking en leiding van de Heilige Geest hebben ervaren en zo besloten hebben dat vrouwen geen ambt in de kerk kunnen bekleden. Maar dat is mijn verbazing. Het heeft niets te maken met misbruik van de Pinkstergeest.

Want dan zouden we allemaal de hand in eigen boezem moeten steken als het gaat om interne conflicten in bijna alle kerken en gemeentes. Hier is sprake van de geestelijke strijd die ons los wil weken van wereldse denkpatronen en ons wil uitleiden uit de slavernij naar nieuwe tijden van verwondering en eenheid. Die nieuwe tijden hebben wij overigens nog niet bereikt. Wie gaat nu op weg?

Onmogelijk lijken de standpunten samen te kunnen komen. Maar wat onmogelijk lijkt, dat wil God mogelijk maken voor hen die gezamenlijk op weg gaan, biddend en in het vertrouwen dat de Geest zal geven wat wij zelf niet kunnen bedenken en scheppen. In plaats van scheldend op elkaar stil te blijven staan, zouden we in vertrouwen naast elkaar op moeten trekken, wachtend op wat de Geest aan verbinding, vrede en eenheid zal stichten voor allen die op Jezus vertrouwen. De afbraak, strijd en krimp zal stoppen. De geestelijke opwekking zal beginnen.

ds. Herman F. de Vries uit Ternaard is predikant van de Protestantse Gemeente Dokkum - Aalzum - Wetsens en redactielid van Geandewei

Geloofsgetuige

Johannes Reuchlin

'Steek niet in brand wat je niet kent! Voor hun geloof zijn de joden net als de christenen alleen God verantwoording schuldig.'

* 29 januari 1455, Pforzheim
† 30 juni 1522, Stuttgart

Zonder Reuchlin was kennis van Hebreeuws en Grieks als grondtalen van de Bijbel misschien geen verplicht onderdeel van predikantsopleidingen geworden. Reuchlin geldt - net als zijn tijdgenoot Erasmus - als een van Europa's belangrijkste humanisten. Rond 1500 was een humanist iemand die goed thuis was in de 'humaniora', de universitaire basisvakken. Reuchlin trok voor studie en werk half Europa rond: Freiburg, Parijs, Bazel, Orléans, Poitiers, Tübingen, Rome, Florence, Stuttgart. Hij kende een reeks talen en had betrekkingen als huisleraar, jurist, diplomaat, raadsheer, rechter. Uit zijn pen kwamen drama's en gedichten en een boek over kabbalistiek: joodse mystiek, een populair thema. Hebreeuws leerde hij van twee joodse artsen, Jacob ben Jehiel Loans en Obadiah ben Jacob Sforno. De studie van het Hebreeuws heeft hij sterk bevorderd met zijn leerboek uit 1506. Hebreeuws was volgens hem de taal van God en engelen.

Zijn bijzondere verdienste is dat hij het oploeiende antisemitisme bestreed. Rond 1506 werd er met steun van diverse kloosterordes bij keizer Maximiliaan gelobbyd voor een campagne om joodse boeken in beslag te nemen. De bekeerde jood Pfefferkorn wilde Reuchlin erbij betrekken. Maar die vond dit niet de manier om joden te bekeren. Dat doe je met argumenten, niet met dwang. Met zijn boek *Augenspiegel* verzetten Reuchlin zich in 1511 ook publiekelijk tegen de boekverbrandingen. 'Met boeken over hun geloof beledigen ze geen andere mensen.' Er volgde een lange penningstrijd. Reuchlin werd belachelijk gemaakt. Kon hij niet als ketter veroordeeld worden? Paus Leo X verklaarde in 1520 dat het een schandelijk boek was. Maar daar bleef het bij. Een concilie had net geoordeeld dat er in de Talmoed geen passages tegen christenen te vinden waren.

De laatste jaren van zijn leven was Reuchlin hoogleraar Hebreeuws en Grieks. Melanchton, taaldocent aan de universiteit van Wittenberg en vriend van Luther, was zijn neef. Maar Reuchlin voelde niet voor de Reformatie. Hij had een familiegraf geregeld in het Dominicaanse klooster van Pforzheim, maar vanwege de verzuurde verhoudingen is hij daar niet begraven.

Hoe erg is het als niet elke voorganger Hebreeuwse en Griekse teksten kan lezen? Dankzij veel goede vertalingen en commentaren kan gevoel voor de boodschap ook zonder die kennis. De Pinkstergeest wakkert vooral het verstaanbare dóórvertalen aan. Als de Schriftvertalers en commentatoren maar wel weten wat er staat.

Harmen Jansen

Byldspraak - Willem Wilstra Noed stean foar elkoar

Dit byld, makke troch Mindert Wilstra, stiet by de yngong fan Toutenburg yn Noardburgum

Wy wenje no in jier as wat yn in appartemint mei santjin adressen, yn fiif lagen. Eins in lyts strjitsje, mar dan omheech. Fansels meast âldere bewenners. En wy fertsjintwurdigje alle lagen fan de befolking. Jim begripe wol dat wy sa it 'wel en wee' fan de measte minsken wol kenne.

Lykwols, de buorreplicht fan eartiids is no wol wat oars. Wy binne mei-inoar ferbûn mei in alarmynstallaasje, dus by need springe wy der allegearre foar; de iene faaks wol wat flugger as de oare. Mar der barre ek wol aardige foarfallen.

Lêstendeis soene twa fan de bewenners mei in fleanfakânsje nei it bûtenlân. In pear dagen dêrfoar wie der al wat spanning, buorman wie net alhiel 'hûndert'. Wol begryplik as men tachtich jier west hat. It kaam ek mei't de reisplanning net echt nei't sin wie. Middeis fleane om fiif oere, yn 't tsjuster op 'e bestimming oankomme en dan ek noch mei in hierauto twa oeren nei it hûske yn 'e frjemdte ride. Emoasjes genôch.

Twa jonge pake- en beppesizzers brochten rêding. Mei skoalfakânsje en in rydbewiis seagen sy wol in aventoerke. Yn 't fleantúch wiene noch wol twa stuollen oer, dus de deal wie gau sletten. Dat joech in hiele opluchting en foar de jonges wie it in hiele ûnderfining! Foardat de reis oangie kaam buorman noch mei de kaai en wat paperassen. Wy wisten dus wol fan de 'ins en outs' en wiene mei harren bliid dat dit de oplossing wie.

By 't ôfskied sei myn frou noch: 'No jonge, hjir meist de hannen wol foar gear dwaan!' Antwurd fan buorman: 'Dat dochsto wol eefkes foar my?' Jûns let in appke: 'Geweldich moaie reis hân en wy binne te plak!'

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Colofon

Hoofdredacteur: Arjen Bakker
Romptastrjitte 15, 9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276

Kopij voor het algemene deel:
Uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl
Dit adres is **niet** voor abonnementen
en bezorgklachten, kijk hiervoor bij de
rubriek van uw eigen kerkelijke ge-

Advertenties: J. Hoogenboom
T. (050) 4091204
E: info@hoogenboom-communicatie.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:
Dekker Creatieve Media en Druk,
Hortensiastraat 10, 8922 HD Leeuwarden
E: administratie@geandewei.nl

Kijk voor meer informatie op www.geandewei.nl

Achtergrond

Waarom noemen wij ons nu 'protestants'?

Op 1 mei 2004 kwam de vereniging tot stand van de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch - Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden. Het was niet gemakkelijk om een passende naam te vinden voor het nieuwe kerkgenootschap. Het werd uiteindelijk Protestantse Kerk in Nederland. Waar komt dat woord protestant nu precies vandaan?

door Rink Visser

Aan de namen van de grootste protestantse kerkgenootschappen in het buitenland had men niet zoveel, bij het zoeken naar een naam voor de fusiekerk. Aan de overkant van de Noordzee hebben we de Church of England en de Church of Scotland en in Denemarken de Folkskirke; allemaal namen die ook in vertaling ongeschikt zijn voor onze situatie.

In Midden- en Zuid-Europa noemen de protestanten zich evangelisch. In dit verband denk ik aan mijn hervormde grootvader, die na achttien jaar België met zijn gezin naar Nederland repatriëerde. Bij de aanmelding bij de gemeente zal hij bij de vraag naar zijn godsdienst 'Evangelisch' hebben geantwoord, want hij werd met zijn hele gezin als Evangelisch-Luthers ingeschreven.

Voor de Nederlandse fusiekerk was deze term echter ook niet geschikt, omdat er in ons land al meerdere kerkgenootschappen, modaliteiten en organisaties dit woord in hun naam voerden.

Rijksdag te Spiers

Het werd dus uiteindelijk Protestantse Kerk in Nederland, maar waar komt dat woord Protestant vandaan? Je denkt al gauw dat onze voorouders zo werden genoemd omdat ze zich al protesterend hadden afgescheiden van de Rooms-katholieke kerk. Protestants zou dus betekenen: niet Rooms-katholiek. Ongewijfeld waar, maar de dikke *Van Dale* geeft nóg een betekenis, namelijk: 'Elk van de Duitse vorsten en staten die protest aantekenden tegen de besluiten van de Rijksdag te Spiers in 1529.' Hoe dat precies is gegaan vond ik in het boekje *Luther - zijn weg en werk* van prof.dr. W.J.Kooiman.

Overbekend is de geschiedenis van Maarten Luther (1483-1546), die in 1521 op de Rijksdag te Worms in het bijzijn van keizer Karel V (1500 - 1558) zijn geschriften verdedigde tegenover de knapste theologen van zijn tijd. Minder bekend is de betekenis van zo'n Rijksdag. In 1521 was het Duitse keizerrijk (Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation) twee á drie keer zo groot als de tegenwoordige Bondsrepubliek. Het omvatte ook Nederland, België en Luxemburg, Zwitserland, Oostenrijk, Tsjechië en flinke lappen van Frankrijk en Italië. Het was een lappendeken van staten en vrije steden, waarvan elke regering de baas was op eigen terrein.

De keizer had daar weinig of niets te vertellen, maar één keer per jaar kwamen afgevaardigden van alle rijkdelen bijeen voor een Rijksdag, telkens in een andere stad, om zaken te bespreken die voor ieder belangrijk waren. De keizer was in naam voorzitter,

maar meestal had Karel V het te druk met oorlogvoeren en daarbij was hij ook nog koning van Spanje. Meestal liet hij zich vervangen door zijn broer aartshertog Ferdinand (1503-1564).

In 1521 waren er onder de afgevaardigden al heel wat Lutheranen en gematigde Katholieken. Bij aankomst in de stad Worms werd Luther niet als vijand maar als volksheld ingehaald met trompetgeschal vanaf de toren. Zijn koets werd begeleid door een stoet van edelen te paard en een menigte andere aanhangers te voet.

Op de zitting had de 21-jarige keizer moeite met Luthers antwoorden. Hij was geen theoloog en zijn Duits was niet al te best, dus moest Luther het een en ander in het Latijn herhalen. Luther hield stand en de theologen lieten zich niet door hem overtuigen, dus maakte de keizer er maar een eind aan. Hij zag zichzelf als verdediger van het Katholieke geloof en dus beschouwde hij Luther als een ketter.

Kort na afloop ondertekende hij het Edikt van Worms, een soort Rijksban, waarin vervolging tegen Luther werd afgekondigd. Hij mocht nu nog vrij naar huis, maar onderweg niet preken of onrust zaaien. Bekend is dat Luther op de Wartburg terecht kwam en doorging met vertalen, schrijven en preken. Dankzij hem goedgezinde vorsten werd hem geen haar gekrenkt.

Hevige discussies

De jaren vergingen en elk jaar was er een nieuwe Rijksdag, met iedere keer meer aan-

hangers van Luther. Elk jaar weer ontstonden hevige discussies over de geloofsvrijheid in hun staten en steden. Men kwam zelfs niet op de gedachte dat er in één gebied twee soorten van geloven naast elkaar zouden kunnen bestaan; daar was men nog lang niet aan toe.

Uiteindelijk werd men het bij de Rijksdag in Speyer (Spiers) van 1526 erover eens dat elk vorstendom en elke stad 'ten opzichte van de Reformatie zal handelen zoals men dat tegenover God en de keizer hoopt te kunnen verantwoorden'. Met andere woorden: voorlopig vrijheid en geen inmenging in andermans zaken.

Maar drie jaar later, weer in Speyer, verklaarde voorzitter Ferdinand direct bij de opening het besluit van 1526 ongeldig. Voortaan mocht in katholieke gebieden niemand op straffe des doods tot de Reformatie overgaan. En in gebieden die de Reformatie hadden aangenomen moesten de Katholieken vrijheid van geloof hebben.

Daarop dienden de Lutherse leden een protest in tegen de ongelijke maatstaf en vóór gelijke rechten. Zij schreven: 'Wij protesteren en betuigen openlijk voor God dat wij niet kunnen toestemmen in iets dat tegen Gods woord ingaat.'

Zo ontstond de naam Protestanten; eerst als scheldwoord, later als geuzennaam. Er zouden in Duitsland nog vele bloedige oorlogen gevoerd worden voordat beide religies overal als gelijkwaardig werden erkend.

Rink Visser (1930) uit Leeuwarden is lezer van Geandewei

Der Reichstag zu Speyer im Jahr 1529, Friedrich Ulm (1863-1939), 1931
Historisches Museum der Pfalz, Speyer / Ehrenamtsgruppe HMP Speyer (CC BY-NC-SA)

Diversen

Regioteam Zonnebloem Zuid-Oost Friesland zoekt aanvulling

Het regioteam van de Zonnebloem regio Zuid-Oost Friesland zoekt nieuwe leden, die achter de schermen willen werken om tien lokale afdelingen te ondersteunen. Het team organiseert onder meer regionale uitwisselingen, workshops en themabijeenkomsten. Ook onderhoudt het contact met de vrijwilligers om te horen wat er leeft. Zo probeert het de randvoorwaarden te scheppen waarbij de afdelingen kunnen doen waar ze goed in zijn: het organiseren van huisbezoek en activiteiten zoals een muziekmiddag, museumbezoek of etentje. Meer informatie over en aanmelden voor dit vrijwilligerswerk kan via mirjam.vansonsbeek@zonnebloem.nl Zie ook www.zonnebloem.nl/zuid-oost-friesland

Taxatiedag op woensdag 22 juni in Dorcaswinkel Drachten

In de Dorcaswinkel aan De Hemmen 10 in Drachten wordt op woensdag 22 juni een taxatiedag gehouden. Tussen 10.00 en 16.00 uur is een erkend taxateur aanwezig om te beoordelen wat de waarde is van ingebrachte kunst- of gebruiksvoorwerpen. Na de taxatie mag de klant het voorwerp meer meenemen of het doneren. Dan wordt het geveild ten behoeve van Dorcas. Een taxatie kost 2,50 per voorwerp (maximaal vier) en opgave is niet nodig. Zie ook dorcasswinkel.nl

Zangavond Johannes de Heer en Psalmen met bovenstem

De Sionskerk (CGK) in Damwâld is vrijdagavond 24 juni de locatie voor een Zangavond georganiseerd door organist Pieter de Beer en de bovenstemgroep HHG Wâlterswâld. Op het programma staan liederen van Johannes de Heer en Psalmen met bovenstem. De toegang is gratis maar er is wel een collecte, bestemd voor de herstelwerkzaamheden aan het kerkgebouw. De avond begint om 19.30 en staat onder leiding van ds. A. A. Egas. Er wordt ook een cd-opname gemaakt.

Regenboogviering dit jaar op zondag 26 juni in VCG Dokkum

De provinciale Regenboogviering van de Werkgroep Geloof en Homoseksualiteit is dit jaar op zondag 26 juni in de kerk van de Verenigde Christelijke Gemeente Dokkum (Legeveg 14, 9101 MC). De viering begint om 15:30 uur. Janneke Kerkhof en Ulbe Tjallingii zullen de dienst leiden en leden van de gemeente (doopsgezind en remonstrant) en van de werkgroep Vaders & Moeders verzorgen mooie bijdragen in woord en muziek. Parkeeren kan het beste op of nabij Randparkeerplaats De Helling.

Kerk Augsbuurt Bijzondere ontdekking op rouwbord

Tijdens de restauratie van twee rouwborden in de kerk van Augsbuurt - eigendom van stichting Alde Fryske Tsjerken - treft restaurator Randolph Algera onlangs iets bijzonders aan. Onder de verflaag van één bord zit nog een verflaag, met andere informatie.

Op het rouwbord staat (vertaald): *Catrijna van Scheltinga in het 19e jaar overleden op 6 december 1712 (ze was dus 18 jaar). Onder de verflaag staat dezelfde naam, maar dan: overleden op 21 februari 1694.*

Waarom corresponderen beide data niet met elkaar? Algera gaat op onderzoek uit. Wanneer Algera met strijklicht over het rouwbord schijnt doet hij de ontdekking. Minutieus - met een microscoop - neemt hij het rouwbord onder handen en krabt heel voorzichtig een klein stukje van de verflaag weg. Onder de zwarte verf treft hij in bladgoud de oorspronkelijke tekst aan. Het bladgoud verkeert in goede staat. Dat kan betekenen dat de oorspronkelijke tekst vrij snel is overgeschilderd.

Het restauratieproces krijgt een andere wending. Voordat Algera verder gaat, duikt hij eerst in de genealogie van de familie en neemt contact op met de Friese raad voor heraldiek. „Er kunnen verschillende oorzaken zijn”, zegt hij. „Het kan zijn dat het kind dat in 1694 is overleden nooit is gedoopt en dus niet geregistreerd staat in de boeken. Dat gebeurde wel eens als er tijdelijk geen dominee was of als een dominee net was overleden.”

Geen waterdicht verhaal

Maar ook bezuiniging kan een oorzaak zijn waarom het is overgeschilderd. Of dat het later geboren kind meer betekenis had voor de familie en het rouwbord daarom is toegekend aan het zusje met dezelfde naam. Maar het kan ook zo zijn dat de schilder een foutje heeft gemaakt en haar geboortedatum heeft verward met haar sterfdatum. Een waterdicht verhaal op basis van feiten is er helaas (nog) niet.

Algera heeft inmiddels vijftig rouwborden gerestaureerd, maar heeft nog nooit eerder meegemaakt dat hij onder de verflaag een andere datum aantreft, zonder verdere verwijzingen. „Wel wordt Oudhollands soms herschreven in moderne taal, maar de informatie blijft altijd gelijk. Daarom is dit ook een bijzondere ontdekking.”

Niet alleen uit interesse naar de geschiedenis, maar ook voor het restauratieproces wil hij graag de reden weten. „Op basis daarvan kun je besluiten of je de tekst terugbrengt of weglaat. Er is gekozen om de tekst weg te laten. Maar bijzonder is het wel en dus wordt in Augsbuurt een tekstbordje bij het rouwbord opgehangen, omdat het zo'n bijzonder verhaal vertelt.”

Bijbelvereniging Scheurkalender 2023 in grote letter

De Bijbelvereniging komt voor 2023 met een scheurkalender in grote letter. Het idee daarvoor kwam van een aantal geestelijk verzorgers in de ouderenzorg. Zij hebben hem ook samengesteld.

Scheurkalenders met een (Bijbel)tekst of overdenking waren er altijd al, maar meestal in een vrij kleine letter. Dit maakte dat oudere gebruikers soms afhaakten, terwijl juist zij er zoveel bemoediging uit haalden.

Twaalf geestelijk verzorgers hebben voor de scheurkalender 'Een bemoediging voor elke dag' elk een maand en een thema onder hun hoede genomen en daarbij Bijbelteksten gezocht en per maand een illustratie en een

geestelijk lied. Volgens de Bijbelvereniging kan dankzij het goed leesbare lettertype een brede doelgroep de dag beginnen of eindigen met herkenbare teksten uit het Woord van God. 'Dat kan bijvoorbeeld in de gemeenschappelijke huiskamer. Daarnaast kunnen zo ook ouderen die aan stoel of bed gebonden zijn, elke dag een woord van troost en hoop ontvangen!'

De gratis scheurkalender is nu al te bestellen via www.bijbelvereniging.nl

Achtergrond

Gemeenten willen graag zelfstandig blijven

Er zijn maar weinig succesvolle voorbeelden van samenwerking tussen gemeenten. Zo vinden gemeenten rond de Tsjûkemar het maar moeilijk hun zelfstandigheid op te geven. Het interkerkelijke Podium van Kerken in Dalfsen ziet daarentegen dat door bundeling van krachten de zichtbaarheid van de kerk in de samenleving wordt vergroot.

Om te voorkomen dat de vierplek in het eigen dorp verloren gaat, komen de kerkenraden en predikanten van negen protestantse gemeenten rond de Tsjûkemar regelmatig bij elkaar, op zoek naar vormen van samenwerking. In 2016 vertelde voormalig voorzitter van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente Joure, Luuk Hazelhoff, al in het toenmalige magazine *Kerkinformatie* dat de gemeenten vooruit moeten kijken. Al deze gemeenten, grote en kleine, kampen met terugloop op allerlei vlakken. „Als we elkaar niet opzoeken, hebben we straks een groot probleem”, zei hij. De stuurgroep Tjeukemeerberaad werd opgericht.

Sindsdien is de samenwerking gezocht. Er is een werkgemeenschap van predikanten die redelijk hecht is en naar elkaar omkijkt. De protestantse gemeenten van Langweer en van Tjerkgaast- Idskenhuisen- St. Nicolaasga (‘Op ‘e Noed’) ruilen diensten en hebben een gezamenlijk kerkblad en vorming en toerustingsprogramma. „Buurgemeenten weten elkaar wel te vinden”, ziet Aart Veldhuizen, predikant in Langweer. „Maar voor dorpen die wat verder uit elkaar liggen blijkt samenwerking ingewikkeld. Mensen zijn erg gehecht aan het eigen gebouw en de eigen gewoonten.”

Voor de troepen uit

Geld speelt daarbij zeker een rol, meent hij. „Als predikant van een ‘rijke’ gemeente zie ik het als mijn rol om in het Tjeukemeerberaad voor de troepen uit te lopen, te prikkelen. Dat raakt aan mijn passie. Waarom zouden we plaatselijk op het geld blijven zitten? Het geld is toch niet tot in de eeuwigheid gegeven voor die ene kerk? Het is nota bene een bijbelse boodschap om de rijkdommen te herverdelen. Sommige gemeenten vallen financieel om, andere qua ledenaantal. Een lastige knoop.”

Het is niet moeilijk om mooie samenwerkingsconstructies te bedenken, ziet hij in de omgeving. „Sneek en Ijsbrechtum bijvoorbeeld helpen elkaar. Ijsbrechtum betaalt de helft van de predikantsaanstelling van Sneek. Sneek op zijn beurt helpt Ijsbrechtum met het vullen van het preekrooster en wijst een van haar predikanten aan als dominee voor Ijsbrechtum. Dat werkt heel goed. Ik denk dat bij ons de noodzaak nog niet voldoende gevoeld wordt. Maar je wilt het omvallen liever vóór zijn, als je nog een keuze hebt.”

Jan de Jong, kerkenraadsvoorzitter van de gemeente ‘Op ‘e Noed’, beaamt dat de noodzaak tot vergaande samenwerking nog niet gezien wordt. „Er zijn wel dwarsverbindingen ontstaan in gemeenten die dicht bij elkaar liggen. Voor nauw contact en concrete samenwerking zoek je een buurgemeente. Tussen Langweer en onze gemeente gaat dat heel goed. En er zijn meer samenwerkingsverbanden.

Gezamenlijke openlucht-pinksterdienst onder de bomen achter de kerk van Sint Nicolaasga

den. Bijvoorbeeld scriba's en jeugdouders die elkaar opzoeken om ervaringen uit te wisselen. En het initiatief ‘Nacht zonder Dak’ dat in gezamenlijkheid georganiseerd werd.”

Maar het zoveel mogelijk willen behouden van de eigen zelfstandigheid staat verdergaande samenwerking in de weg, constateert ook hij. „Het niet meer zelf kunnen doen is een drempel voor samenwerking. Het eigene, het verleden speelt een rol. Wij zullen als gemeente onze zelfstandigheid pas opgeven als menskracht en financiën ons daartoe dwingen. Pas als het niet anders kan.”

Podium van Kerken Dalfsen

Een andere vorm van samenwerking betreft het interkerkelijke Podium van Kerken in Dalfsen, drie jaar geleden opgezet als voortzetting van de plaatselijke Raad van Kerken. In de Raad hadden alleen de rooms-katholieke en de protestantse kerk in Dalfsen bestuursverantwoordelijkheid, de andere kerken kwamen er als gastkerk bij. In het Podium hebben alle zeven Dalfsense kerken bestuursverantwoordelijkheid.

„Dat maakt de betrokkenheid groter”, ziet Anco Tol, predikant in de Protestantse Gemeente Dalfsen. „De afstand als gastlid is weg en dat is winst. Dat doet wat met de aangesloten kerken.” Het eerste doel van het Podium is de krachten bundelen en de zichtbaarheid van de kerk in de samenleving van Dalfsen vergroten. Daarnaast is het Podium voor de burgerlijke gemeente een aanspreekpunt als het gaat om maatschappelijke problematiek. „Het is sterk om te kunnen laten zien dat we elkaar als kerken niet mijden maar opzoe-

ken.” Het Podium is een overlegorgaan waar het in eerste instantie gaat om het elkaar bevoordigen en informeren, en in tweede instantie om het gezamenlijk organiseren van activiteiten. „Zoals de week van gebed in januari”, zegt Tol. „De avondgebeden in die week vinden elke dag in een andere kerk plaats. We organiseren ook jaarlijks een oecumenische tentviering, en een Top2000-kerkdienst. Nu alle kerken daarin een aandeel hebben, hebben we een grote kerk vol.”

Maar dat grotere bereik is niet het enige voordeel van de gezamenlijkheid, vindt Tol. „In september 2019 organiseerden we in de vreesweek een gespreksavond. Iedere kerk heeft haar eigenheid, samen is de diversiteit heel groot. Dan merk je pas goed dat je blikveld breder wordt dan je eigen kerk.”

Vlak voor Kerst 2020 ontstond in een van de kerken het idee voor een coronaproof kerstuinenproject. De andere zes kerken werden gevraagd om mee te doen. Tol: „Het Podium heeft dat idee omarmd. We hebben er een mooie flyer bij gemaakt waarop we ook alle diensten rond Kerst plaatsten. Zo konden we onze gezamenlijkheid weer laten zien in het dorp.”

We aanvaarden elkaar

„Heel vanzelfsprekend” noemt Tol het gezamenlijk optreden van de zeven kerken. „We hebben elkaar leren kennen, we delen veel met elkaar, we aanvaarden elkaar. We zijn altijd uit op een gemeenschappelijke noemer. Soms weten we niet eens meer wie uit welke kerk komt.”

bron: protestantsekerk.nl

VOLGENDE KEER in G eandewei

De aarde is van God

